

Posudek diplomové práce

Autorka práce: Alena Michutová

Název práce: Nelpění a oproštění v Tao-Te-Ťingu a u Mistra Eckharta

Autorka zvolila velmi náročné a pozoruhodné téma. Vzhledem k volbě tématu a nesmírně pečlivému provedení této diplomové práce je třeba vysoko ocenit odvahu a píli, se kterou autorka ke svému úkolu přistoupila.

Práci člení na tři základní části. Po úvodním nástinu cílů, metodických postupů a tematického rozvržení práce představuje ideu nelpění a oproštění v díle Lao-c', a sice v jednotlivých rovinách relevantních historických, literárních a věcných souvislostí.

V následující části podobným způsobem tematizuje ideu nelpění a oproštění v díle a životě mistra Eckharta. Opět uvádí a hojně dokládá nejdůležitější historické, literární a věcné souvislosti.

Obě tyto části jsou důsledně strukturálně analogické a mají symetrickou stavbu. Představují jednotlivé okruhy souvislostí, na jejichž pozadí je prezentováno vlastní téma a vytvářejí vhodné východisko pro komparativní část předložené práce.

Ve třetí, stěžejní části autorka provádí kvalifikované a metodicky promyšlené srovnání obou sledovaných témat, tedy nelpění a oproštění u Lao-c' na jedné straně a u mistra Eckharta na straně druhé. V této komparativní části, která zúročuje bohaté a hojně dokumentované nálezy dvou částí předchozích, autorka zasazuje ve své počínání také do souvislostí aktuálních rozprav o možnostech, mezích a žádoucích podobách mezináboženského dialogu.

Práce je psána na vysoké jazykové a stylistické úrovni (s drobnými, takřka zanedbatelnými chybičkami a nepřesnostmi). Autorka argumentuje přesvědčivě a svá tvrzení dokládá v pramenné a sekundární literatuře, se kterou vede kritický rozhovor. Zároveň nezakrývá angažovaný zájem a osobní zaujetí, které ovšem drží na uzdě a neopouští dikci věcné a střízlivé analýzy.

Svých cílů, které si v práci stanovila, autorka jednoznačně dosáhla. Otázkou je, zda bylo nezbytné uvést v souvislosti s oběma sledovanými autory (resp. tématy) takové množství faktografického materiálu. Na jednu stranu je zřejmé, že autorčino důkladné pojednání o životech obou postav, o historických souvislostech, o dějinách působení jejich děl a o tradicích, které se na ně odvolávají, tvoří relevantní předivo souvislostí k vlastnímu tématu práce. Na druhou stranu se zhusta jedná o více či méně snadno dostupné informace, které pro samotné klíčové téma této diplomové práce možná nebylo nezbytné reprodukovat v takové plnosti a šíři.

Autorčina nesmírně pečlivá práce s relevantní literaturou v sobě skrývá jisté (nevelké) úskalí: autorka místy bere naprosto vážně i práce autorů, jejichž odborná a jazyková kompetence ve vztahu ke sledované problematice byla malá. Skutečnost, že publikovali nějaký text, týkající se autorčina tématu, ještě nutně neznamená, že je třeba jim v diplomové práci dopřát sluchu.

Ne z nějakého přezíravého elitářství, ale vzhledem k evidentní skutečnosti, že byly ve svých úvahách odkázány na prostředkování překladateli a odbornými komentátory, takže stěží mohli ke sledovanému tématu říci něco zásadně důležitého a nového.

V komparativní části práce autorka statečně odolává pokušení prokazovat či obhajovat identitu spirituální zkušenosti obou sledovaných postav, či totožnost ontologického protějšku jejich niterné zkušenosti. Je si vědoma členité problematiky vztahu mezi niternou zkušeností a jazykovými výpověďmi, artikulujícími tuto zkušenost a také nemožnosti měřit obsahy niterné zkušenosti religionistickými metodami. Také si dobře uvědomuje bytostnou zasazenost každé jednotlivé zkušenosti a její jazykové artikulace do celku nábožensko-kulturní tradice, v jejímž prostředí se tato zkušenost objevila.

Na druhé straně se z některých autorčiných výpovědí v závěrečné části práce zdá, že onu identitu či příbuznost, kterou nechce dokazovat nebo nekriticky postulovat, přece jen předpokládá. Zároveň je zřejmé, a to autorce slouží ke cti, že si je dobře vědoma skutečnosti, že mezináboženskému dorozumění škodí ukvapený synkretismus a mlžení rozdílů právě tak, jako exkluzivistické lpění na nesmiřitelných rozdílech mezi vlastní tradicí a tradicemi ostatními.

Závěrem shrnuji: práci považuji za velmi zdařilou, autorčinu argumentaci za přesvědčivou, její cíle za úspěšně splněné. Navrhuji hodnocení A.

Pavel Hošek

12.června 2013